

Q.P. Code :32086

[Time: 2.30 Hours]

[Time: 2 Hours]

[Marks:75]

[Marks:60]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions carry equal marks.
  2. Students appearing for 75 marks should attempt all questions
  3. Student appearing for 60 marks should attempt only question no.1-4

Q.1 Define the term Archaeology and bring out its relation with Chemistry, Botany and Zoology.

OR

Discuss the various types of excavations.

Q.2 Examine the importance of commercial, donative and religious inscriptions.

OR

Trace the development of Sharada and Devanagari scripts with suitable examples.

Q.3 Explain the meaning of Numismatics and give a detailed account of Punch marked coins.

OR

Evaluate the contribution of coins to the political and socio – economic History of Ancient India.

Q.4 Bring out the significance of Kanheri caves as a Heritage monument in Maharashtra.

OR

Comment on the fort of Vasai as a strategic sea fort during the 18th century.

Q.5 Write short notes on any two of the following

- a) C- 14 method
- b) Development of Epigraphy in the 20th century
- c) Gupta gold coins
- d) Scope of Heritage Tourism

Q.P. Code :32086

[वेळ: २.३० तास]

[वेळ: २ तास]

[गुण: ७५]

[गुण: ६०]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:

१. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
२. ७५ गुणांचा पेपर सोडविणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
३. ६० गुणांचा पेपर सोडविणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी प्रश्न क्र.१ - ४ सोडविणे आवश्यक आहे.

प्र.१ पुरातत्त्वविद्या या संज्ञेची व्याख्या करून पुरातत्त्वशास्त्र व रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र आणि प्राणीशास्त्र यांचे परस्पर संबंध सांगा.

किंवा

उत्खननाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

प्र.२ व्यापारी, दानात्मक व धार्मिक कोरीव लेखांच्या महत्वाचे परीक्षण करा.

किंवा

शारदा आणि देवनागरी लिपीच्या विकासाचा योग्य उदाहरणासह आढावा घ्या

प्र.३ नाणकशास्त्राचा अर्थ सांगून आहत नाण्याविषयक सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

प्राचीन भारताच्या राजकीय, सामाजिक आणि आर्थिक इतिहासातील नाण्यांच्या योगदानाचे मुल्यांकन करा

प्र.४ महाराष्ट्रातील वारसा स्मारक म्हणून कान्हेरी लेण्यांचे महत्व स्पष्ट करा .

किंवा

१८ व्या शतकातील मोक्याचा जलदुर्ग म्हणून वसई किल्ल्यावर भाष्य करा .

प्र.५ टीपा लिहा कोणत्याही दोन

- अ) कार्बन १४ कालमापन पद्धती.
- ब) २० व्या शतकातील कोरीव लेख शास्त्राचा विकास.
- क) गुप्त कालीन सुवर्ण नाणी.
- ड) वारसा पर्यटनाची व्याप्ती.